

Ελλάδα: εύθραυστη σταθερότητα

Ένα χρόνο μετά το Ελληνικό δημοψήφισμα για τα μέτρα λιτότητας, υπάρχουν διαρκείς αλλαγές στο ελληνικό πολιτικό τοπίο. Ο συνασπισμός ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ πλησιάζει ακόμα με μικρά βήματα τον πολιτικό ρεαλισμό μέσα από την πλειοψηφία των κυβερνητικών αποφάσεων. Ταυτόχρονα η κυβέρνηση ανοίγει παράλληλα ζητήματα με σκοπό την τόνωση του ιδεολογικού της προφίλ. Μια έκρηξη οικονομικών βαρών απειλεί τον ελληνικό πληθυσμό, με αποτέλεσμα την αύξηση της δυσφορίας και της απογοήτευσης στη χώρα.

Φόροι, φόροι και άλλα μέτρα

Σε συμφωνία με το τρίτο «Μνημόνιο Κατανόησης» του συνασπισμού ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ που εγκρίθηκε από τη Βουλή τον Αύγουστο του 2015, η κυβέρνηση έλαβε μέτρα λιτότητας που ανέρχονταν στα 5,4 δισεκατομμύρια ευρώ μέσα στον Μάιο του 2016. Στόχος ήταν η διασφάλιση της καταβολής της δόσης των 10,3 δις ευρώ και της φερεγγυότητας της χώρας για τους επόμενους μήνες. Στις απαιτήσεις του μνημονίου ανήκαν κυρίως πρόσθετες περικοπές συντάξεων και αυξήσεις φόρων σε διάφορους τομείς. Μεταξύ άλλων αυξήθηκε ο ΦΠΑ για έκτη φορά σε έξι χρόνια από 23 τοις εκατό σε 24 τοις εκατό από την 1η Ιουνίου του 2016. Επιπλέον, η κυβέρνηση κλήθηκε να λάβει αποφάσεις για την περαιτέρω εξοικονόμηση πόρων. Εάν ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 τοις εκατό το 2018 δεν επιτευχθεί, η χώρα θα εισέλθει σε ένα «government shutdown», όπου οι ήδη περιορισμένες κρατικές δαπάνες θα περικοπούν οριζοντίως, προκαλώντας ταραχές και διαμαρτυρίες. Για τον συνασπισμό ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα κρίσιμο ορόσημο.

Ζητούνται: αξιοπιστία και σταθερότητα

Ο Ιούλιος του 2015 θα μείνει στην ιστορία ως το ύψιστο σημείο του λαϊκισμού στην ελληνική πολιτική και ένα σημαντικό σημείο καμπής για το κομματικό σύστημα στη χώρα. Περίπου 61 τοις εκατό των Ελλήνων αντιτάχθηκε με την ψήφο του, ύστερα από σύσταση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, στις απαιτήσεις της Τρόικα των δανειστών για περαιτέρω μεταρρυθμίσεις και περιορισμό των δαπανών. Μετά από ελάχιστο χρονικό διάστημα ο ελληνικός λαός είδε την Βουλή να ψηφίζει παρόμοια μέτρα σε αυτά που είχε αντιπεθεί με τη ψήφο του. Ένα χρόνο αργότερα οι πρωταγωνιστές, η τότε ρητορική και οι στρατηγικές των δύο κυβερνητικών κομμάτων έχουν απαξιωθεί στον μεγαλύτερο βαθμό.

Αυτό αντικατοπτρίζεται και στις δημοσκοπήσεις, τις οποίες βέβαια πρέπει κανείς να διαβάσει με κάποια προσοχή. Σε αυτές παρατηρείται μια διαρκής πτώση της δημοτικότητας ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ και των κομματικών αρχηγών τους. Η δημοτικότητα της κυβέρνησης έχει μειωθεί σημαντικά σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Στο πλαίσιο αυτό, ο συνασπισμός θέλει να αποφύγει οποιαδήποτε πολιτική αστάθεια.

Συγκριτικά με τις μεγάλες πολιτικές και οικονομικές αναταραχές, τις δύο βουλευτικές εκλογές και το δημοψήφισμα του 2015, η Ελλάδα έχει πλέον εισέλθει σε μια φάση εύθραυστης σταθερότητας, η οποία επηρεάζεται θετικά και αρνητικά από διάφορους παράγοντες:

- Την υποτονική, αλλά διαρκώς αυξανόμενη συνεργασία ανάμεσα στην κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ, το ΔΝΤ και

Ίδρυμα Konrad Adenauer

ΕΛΛΑΔΑ

SUSANNA VOGT

JEROEN KOHLS

1η Αυγούστου 2016

www.kas.de/griechenland

www.kas.de

τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Επίσης, η συνεργασία με άλλους διεθνείς παράγοντες έχει πλέον σταθεροποιηθεί, σε αντίθεση με το πολύ χαμηλό επίπεδο στο οποίο βρισκόταν πέρυσι. Αυτό ισχύει και για τον ιδιωτικό τομέα, όπου για παράδειγμα η συνεργασία της ελληνικής κυβέρνησης με την κινεζική κρατική εταιρία COSCO σχετικά με την περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του λιμανιού του Πειραιά έχει βελτιωθεί σημαντικά παρά τα σημαντικά προβλήματα που είχαν παρουσιαστεί.

- Την ισχυρή κομματική και κοινοβουλευτική πειθαρχία των βουλευτών του συνασπισμού ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. 144 βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και 9 βουλευτές των ΑΝΕΛ αποτελούν την ισχνή κυβερνητική πλειοψηφία των 153 βουλευτών. Παρά τον μεγάλο αριθμό δύσκολων ψηφοφοριών σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις στο συνταξιοδοτικό και το ασφαλιστικό σύστημα, οι βουλευτές έδειξαν πειθαρχία στη γραμμή του Πρωθυπουργού Α. Τσίπρα. Αυτή η πειθαρχία θα δοκιμαστεί και πάλι στις επερχόμενες ψηφοφορίες για την μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας το φθινόπωρο του 2016.
- Την απολογητική ρητορική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ: «Μπορεί κανείς να μας κατηγορήσει ότι είχαμε αυταπάτες αλλά όχι ότι είπαμε ψέματα». Συνολικά, η ρητορική του ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ παρουσιάζει το κυβερνητικό έργο σαν μια διαρκή μάχη για τον ελληνικό λαό. Ακόμη και μετά τις ήττες της κυβέρνησης σε πολλά μέτωπα, το επιχείρημα αυτό διατηρεί μια πειστικότητα για ένα κομμάτι του ελληνικού πληθυσμού.
- Τις λίγες λαϊκές κινητοποιήσεις και διαμαρτυρίες κατά του κυβερνητικού έργου, όπως συνέβαινε μέχρι το 2014, με δυναμική συμμετοχή του τότε αντιπολιτευόμενου ΣΥΡΙΖΑ.
- Τη μερικώς συναινετική διάθεση από την αντιπολίτευση, η οποία, μεταξύ άλλων, συναινεσε στην υιοθέτηση του τρίτου μνημονίου τον Αύγουστο του 2015. Θεμελιώδης αντιπολίτευση έχει ασκηθεί μέχρι στιγμής μόνο σε μερικούς τομείς. Από την πλευρά της αντιπολίτευσης κυριαρχεί η κριτική για διαδικαστικά θέματα και την έλλειψη στρατηγικής της κυβέρνησης, παρά για τα μέτρα αυτά καθαυτά.
- Την παράλληλη ατζέντα ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ σε θέματα που δεν υπόκεινται στον άμεσο έλεγχο της τρόικα. Με μέτρα, όπως π.χ. η εκλογική μεταρρύθμιση, ή ο περιορισμός των τηλεοπτικών αδειών πανελλαδικής εμβέλειας, η κυβέρνηση προσπαθεί να ενισχύσει το προφίλ της ανάμεσα στους οπαδούς της ως συμμαχία κατά του κατεστημένου.
- Παρά την εντυπωσιακή - ειδικά μετά τα γεγονότα του 2015 - διατήρηση της δημοτικότητας της κυβέρνησης, ο συνασπισμός μοιάζει να χάνει τα ερείσματα του. Σύμφωνα με έρευνες, το 86 τοις εκατό των ερωτηθέντων δεν είναι ικανοποιημένοι με το έργο της κυβέρνησης, ενώ μόνο το 7 τοις εκατό διατηρεί μια θετική γνώμη. Ταυτόχρονα, η Νέα Δημοκρατία (ΝΔ), το μεγαλύτερο κόμμα της αντιπολίτευσης, βρίσκεται σε ανοδική πορεία, περίπου 10 τοις εκατό μπροστά από τον ΣΥΡΙΖΑ ως προς την πρόθεση ψήφου. Η εκλογή του νέου προέδρου του κόμματος, Κυριάκου Μητσοτάκη, έκλεισε μια μακρά και δύσκολη περίοδο, με πτώση της δημοτικότητας του κόμματος και διαμάχες στο εσωτερικό του.
- Τον αυξανόμενο ευρωσκεπτικισμό στον ελληνικό πληθυσμό, που ενδέχεται να επιδεινωθεί από την έκβαση του δημοψηφίσματος στη Βρετανία: Για παράδειγμα, πλέον μόλις το 54 τοις εκατό των Ελλήνων επιλέγουν το ευρώ ως νόμισμά της αρεσκείας τους στις δημοσκοπήσεις. Το 37 τοις εκατό θεωρεί το εθνικό νόμισμα ως καταλληλότερο. Αυτό αποτελεί μια ιδιαίτερα ανησυχητική τάση. Ειδικά αν λάβουμε υπόψη την διατήρηση της υψηλής δημοτικότητας του ενιαίου νομίσματος, παρά τη μεγάλη οικονομική κρίση.
- Την περαιτέρω επιδείνωση της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης του ελληνικού πληθυσμού: Οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων χαλάρωσαν ελαφρώς, αλλά διατηρούνται ακόμη. Η

Ίδρυμα Konrad Adenauer

ΕΛΛΑΔΑ

SUSANNA VOGT

JEROEN KOHLS

1η Αυγούστου 2016

www.kas.de/griechenland

www.kas.de

ανεργία παραμένει ιδιαίτερος υψηλή, περίπου στο 23 τοις εκατό του πληθυσμού (σε σύγκριση με το περίπου 25 τοις εκατό το καλοκαίρι του 2015), και εξακολουθεί να επηρεάζει πολύ έντονα τους νέους στην Ελλάδα.

- Τη μεταναστευτική και προσφυγική κρίση και τη σε μεγάλο βαθμό μη ε-ποικοδομητική προσέγγιση του συνασπισμού ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ πάνω σε αυτό το θέμα που έχει εκθέσει τη χώρα σε ένα επιπλέον πεδίο κρίσης και πίεσης. Και εδώ επικρατεί μια εύθραυστη σταθερότητα. Βασικά χαρακτηριστικά της είναι το αβέβαιο μέλλον της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας και η ανύπαρκτη ελληνική πολιτική ένταξης των περίπου 56.000 προσφύγων που βρίσκονται στη και αποτελεί επιπλέον επιβάρυνση για την ήδη οικονομικά αποδυναμωμένη χώρα.

Οι νέες πολιτικές συντεταγμένες

Η σταθεροποίηση της κατάστασης στην Ελλάδα οδήγησε στην εξαφάνιση των πολιτικώς κυρίαρχων στοιχείων της περιόδου από το 2010 έως το 2015. Τα στοιχεία αυτά είχαν τη βάση τους σε ένα πολιτικό περιβάλλον που σημαδεύτηκε από πολύ σκληρές διπραγματεύσεις, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά. Η χώρα βρισκόταν σε μια αέναη προεκλογική περίοδο (μόνο κατά την προαναφερθείσα περίοδο έλαβαν τόπο τέσσερις βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα). Τα πολιτικά κόμματα διαιρούνταν σε υποστηρικτές και αντιπάλους της λεγόμενης «πολιτικής των Μνημονίων». Επίσης επικρατούσε η λογική του «εμείς ενάντια στη συντηρητική-νεοφιλελεύθερη ΕΕ» και η «θεωρία του άλλου δρόμου πορείας για την Ελλάδα και την Ευρώπη».

Μετά την έγκριση του τρίτου μνημονίου, ο συνασπισμός ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έχει εγκαταλείψει τη συγκρουσιακή τακτική με την ΕΕ προσαρμόζοντας επίσης τη ρητορική του. Το Eurogroup της 25ης Μαΐου 2016, με μια επίδειξη μεγάλης πολιτικής βούλησης, ενέκρινε για πρώτη φορά το πρόγραμμα του αριστεροδεξιού κυβερνητικού συνασπισμού, εξασφαλίζοντας οικονομική σταθερότητα για τους ερχόμενους μήνες. Αυτή η νέα πολιτική πραγματικότητα είχε επιβεβαιωθεί τρεις ημέρες νωρίτερα με την υπερψήφιση από την κυβερνητική πλειοψηφία πακέτου μέτρων

στην Ελληνική Βουλή. Τα μέτρα περιλάμβαναν αυξήσεις φόρων και μια σειρά ιδιωτικοποιήσεων που για δεκαετίες αποτελούσαν ταμπού για τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, ιδιαίτερος για τον μέχρι τότε ριζοσπαστικά αριστερό ΣΥΡΙΖΑ. Οι αντιδράσεις σε αυτή την εγκατάλειψη της αριστερής ταυτότητας παρέμειναν αμελητέες εντός και εκτός του Κοινοβουλίου. Ένα φαινόμενο που γίνεται όλο και πιο συχνό. Μόνο μία βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ καταψήφισε τα μέτρα, παραιτήθηκε αμέσως και αντικαταστάθηκε χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

Μάχη για το ιδεολογικό προφίλ

Ενώ η κυβέρνηση φαίνεται πλέον να αποδέχεται την ανάγκη για την ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων που πέρασαν δεκαετίες καταστροφικής διοίκησης, αδυνατεί μέχρι στιγμής να συνδέσει τα μνημονιακά μέτρα με μία οικονομικοπολιτική στρατηγική και έτσι να οδηγήσει την χώρα σε ένα δρόμο ανάπτυξης. Παρατηρείται ακόμα έλλειψη κινήτρων και βούλησης για τη δημιουργία ενός καλύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος για τον ιδιωτικό τομέα. Απεναντίας, η κοινωνία και η οικονομία επιβαρύνονται επιπλέον από την πρόσφατα εγκεκριμένη αύξηση των φορολογικών συντελεστών. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζεται επίσης στις προβλέψεις για μείωση του ΑΕΠ μεταξύ του μείον 0,3 τοις εκατό (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και μείον 1 τοις εκατό (ΙΟΒΕ).

Εντωμεταξύ, ο ΣΥΡΙΖΑ προσπαθεί να διατηρήσει με τη βοήθεια νέων πεδίων πολιτικού ανταγωνισμού την αριστερή κομματική ταυτότητα του. Πρόσφατα, επιχείρησε να μεταρρυθμίσει τον εκλογικό νόμο καθιερώνοντας την απλή αναλογική εκπροσώπησης και καταργώντας το μπόνους των 50 εδρών για το μεγαλύτερο κόμμα στο κοινοβούλιο. Το σύστημα αυτό εξασφάλιζε και εξασφαλίζει μέχρι σήμερα την δυνατότητα να δημιουργούνται σταθερές κυβερνήσεις στην χώρα. Σε αυτό το σύστημα βασίστηκε αν μη τι άλλο η δημιουργία του κυβερνητικού συνασπισμού ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ μετά τις δύο εκλογικές αναμετρήσεις του 2015. Στο παρασκήνιο αυτής της κυβερνητικής κίνησης βρίσκεται η απότομη πτώση του ΣΥΡΙΖΑ στις δημοσκοπήσεις και η μικρή πιθανότητα για τον ΣΥΡΙΖΑ να κερδίσει τις επόμενες εκλογές. Για αυτόν το λόγο ο συνασπισμός ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έχει πολλά να κερδίσει ενισχύοντας την ύπαρξη πολλών κομμάτων σε μια ήδη υπερ-

Ίδρυμα Konrad Adenauer

ΕΛΛΑΔΑ

SUSANNA VOGT

JEROEN KOHLS

1η Αυγούστου 2016

www.kas.de/griechenland

www.kas.de

βολικά κατακερματισμένη Βουλή των Ελλήνων.

Ο συνασπισμός ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ προσπάθησε να εξασφαλίσει την απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3 των της Βουλής (200 ψήφοι) με σκοπό την εφαρμογή αυτής της αλλαγής στις επόμενες βουλευτικές εκλογές. Για να το πετύχει αυτό επιχείρησε να κερδίσει μεταξύ άλλων την στήριξη της νεοφασιστικής Χρυσής Αυγής, η οποία όμως τελικά ψήφισε κατά. Με 179 ψήφους υπέρ, απέτυχε σε αυτόν το στόχο. Έτσι, οι αλλαγές στον εκλογικό νόμο θα ισχύουν από την επόμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Αυτή αποτελεί την πρώτη αποτυχία του συνασπισμού ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ σε ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο.

Ένα ακόμα έντονα πολιτικοποιημένο σχέδιο της κυβέρνησης είναι η μείωση των οκτώ αδειών πανελλαδικής εμβέλειας για τα ιδιωτικά κανάλια σε τέσσερις. Έτσι, ο συνασπισμός ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ φέρεται να εναντιώνεται στο καθεστώς που εγκαθιδρύθηκε στην Ελλάδα κατά την "Μεταπολίτευση", δηλαδή η φάση της δικομματικής κυριαρχίας της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, μετά τη στρατιωτική δικτατορία. Αρκετοί όμως είναι αυτοί που υποψιάζονται ότι με αυτή την κίνηση η κυβέρνηση επιτίθεται στον δημοσιογραφικό κόσμο που υπήρξε έντονα κριτικός απέναντι της ήδη από το δημοψήφισμα του 2015.

Επιπλέον, ο πρωθυπουργός Τσίπρας ανακοίνωσε πρόσφατα, ούτε καν μια εβδομάδα μετά την αποτυχία της άμεσης αλλαγής του εκλογικού νόμου, μια φιλόδοξη συνταγματική μεταρρυθμιστική ατζέντα. Με πολλές αναφορές σε μια «νέα Μεταπολίτευση» περιέγραψε αυτήν την τελευταία φάση της Ελληνικής ιστορία ως μια αποτυχία και παρουσίασε σχέδια μιας συνολικής μεταρρύθμισης, χαρακτηριστικά της οποίας είναι: Η μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών τα πολιτικά πράγματα μέσω των δημοψηφισμάτων, η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του, ο περιορισμός των θητειών των βουλευτών σε δύο, ο αυστηρότερος διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους, κλπ. Και πάλι, η κυβέρνηση εξακολουθεί να προσπαθεί να χτίσει ένα αριστερό ριζοσπαστικό ιδεολογικό προφίλ πέρα από τα φλέγοντα οικονομικά ζητήματα της χώρας.

Αλλαγές στο πολιτικό τοπίο

ΣΥΡΙΖΑ

Στον αριστερό κυρίως κορμό του κυβερνητικού συνασπισμού, τίποτα δεν έχει απομείνει από τη ρητορική με την οποία ήρθε στην εξουσία τον Ιανουάριο του 2015 και διατήρησε σε μεγάλο βαθμό μέχρι την έγκριση του τρίτου μνημονίου τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Το επιχείρημα της θεμελιώδους αντίθεσης με τις μεταρρυθμίσεις, το οποίο καλλιεργήθηκε κατά του πρώτους μήνες διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, εξαφανίστηκε χωρίς να αντιμετωπίζουν σημαντικές συνέπειες λόγω της αναξιοπιστίας τους όσοι το υποστήριξαν. Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ είναι πλέον εξαιρετικά ομοιογενής. Ειδικά μετά την αποχώρηση των βουλευτών της Λαϊκής Ενότητας, η οποία με ηγετικές μορφές των πρώην υπουργό ενέργειας Π. Λαφαζάνη και τη συνεργαζόμενη υποψήφια και πρώην Πρόεδρο της Βουλής Ζ. Κωνσταντοπούλου απέτυχε να περάσει το φράγμα του 3 τοις εκατό και να μπει στην βουλή, και του πρώην υπουργού οικονομικών Γ. Βαρουφάκη. Οι βουλευτές του κόμματος ελέγχονται σε μεγάλο βαθμό από τον Α. Τσίπρα και στέκονται ενωμένοι δίπλα του σε οποιαδήποτε κυβερνητικά σχέδια, παρά το γεγονός ότι τα σχέδια της κυβέρνησης έρχονται πολύ συχνά σε αντίφαση με τις αρχικές πεποιθήσεις της. Επιπλέον, κάθε παλιά ευρωπαϊκή συμμαχία του ΣΥΡΙΖΑ έχει πλέον χαθεί. Οι αρχικά ιδιαίτερα θερμές σχέσεις με το Αριστερό Κόμμα (Die Linke) στη Γερμανία και τους Podemos στην Ισπανία είναι πλέον ανύπαρκτες. Αντιθέτως, το κόμμα επιδιώκει μια στενή σχέση με την ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία. Παρομοίως, δεν είχε συνέχεια η εντατικοποίηση των πολιτικών επαφών του ΣΥΡΙΖΑ με τη Κίνα, τη Βενεζουέλα και τη Ρωσία (παρά την ηχηρή, αλλά ελάχιστα ουσιαστική επίσκεψη του ρώσου Προέδρου Putin). Κι όμως, πριν ένα χρόνο ο ΣΥΡΙΖΑ εξήγγειλε επανειλημμένα την ανάγκη εύρεσης εναλλακτικών για τον «νεοφιλελεύθερο» ευρωπαϊκό δρόμο.

Νέα Δημοκρατία

Η ΝΔ ολοκλήρωσε με επιτυχία τη δύσκολη φάση της εκλογής του νέου προέδρου του κόμματος τον Ιανουάριο του 2016. Ο νέος πρόεδρος, Κυριάκος Μητσοτάκης, ανήκει στην νέα γενιά πολιτικών και δίνει ιδιαίτερο βάρος στον εκσυγχρονισμό του κόμματος

Ίδρυμα Konrad Adenauer

ΕΛΛΑΔΑ

SUSANNA VOGT

JEROEN KOHLS

1η Αυγούστου 2016

www.kas.de/griechenland

www.kas.de

και την ιδεολογική, οργανωτική και οικονομική ανασυγκρότηση του με στόχο την κατάλληλη προετοιμασία για τη διακυβέρνηση της χώρας. Η στρατηγική αυτή εγκρίθηκε στο συνέδριο του κόμματος τον Απρίλιο του 2016. Το συντηρητικό κόμμα της αντιπολίτευσης έχει όμως ακόμα μεγάλες προκλήσεις μπροστά του: 1. Την προσαρμογή στις νέες πολιτικές και κοινωνικές πραγματικότητες της χώρας, με μια ταυτόχρονη διατήρηση και επέκταση των χαρακτηριστικών ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού λαϊκού κόμματος. 2. Την ανάπτυξη ενός αξιόπιστου κυβερνητικού προγράμματος, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει μια βιώσιμη στρατηγική ανάπτυξης για την Ελλάδα. 3. Τον επαναπροσδιορισμό της ιδεολογικής και κοινωνικής ταυτότητας της ΝΔ, διατηρώντας ταυτότητα την εκλογική και κομματική της βάση. 4. Την αναδιοργάνωση των κομματικών δομών, συμπεριλαμβανομένης και της μετακόμισης των κεντρικών γραφείων του κόμματος σε οικονομικότερο κτίριο, διασφαλίζοντας την λειτουργική συνέχεια με σημαντικά μειωμένο προσωπικό. 5. Την περεταίρω ενίσχυση των διαύλων επικοινωνίας του κόμματος με τους πολίτες, με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση των κοινωνικών δικτύων. Η Νέα Δημοκρατία καλείται να ολοκληρώσει ένα συνολικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες. Παρόλα αυτά φαίνεται να έχει βγει ζωντανή από μια κρίσιμη φάση πλήρους απαξίωσης από την κοινή γνώμη του πρώην καθιερωμένου κομματικού συστήματος.

Χρυσή Αυγή

Με το τέλος του αντιμνημονιακού μετώπου, η νεοφασιστική Χρυσή Αυγή βρίσκεται εντελώς απομονωμένη στο Κοινοβούλιο. Ο ΣΥΡΙΖΑ και οι ΑΝΕΛ έχουν πλέον στραφεί σε μία μεταρρυθμιστική ρητορική, στερώντας από την Χρυσή Αυγή τον ενεργό κοινοβουλευτικό ρόλο που είχε κατά την πρώτη κυβέρνηση Τσίπρα. Επιπλέον, η έντονη ακτιβιστική παρουσία του κόμματος στους δρόμους της χώρας έχει μειωθεί σημαντικά λόγω των εν εξελίξει ποινικών διαδικασιών εναντίον του. Παρόλα αυτά η Χρυσή Αυγή συνεχίζει να εξασφαλίζει τη συνεχή υποστήριξη ενός τμήματος του ελληνικού λαού και παραμένει το τρίτο ισχυρότερο κόμμα στις πιο πρόσφατες δημοσκοπήσεις.

Δημοκρατική Συμπράταξη – ΠΑΣΟΚ/ΔΗΜΑΡ

Το ΠΑΣΟΚ, μία από τις κύριες πολιτικές δυνάμεις της μεταπολίτευσης, μάχεται για την επιβίωση του. Σε εκλογικό και κοινοβουλευτικό επίπεδο συνεργάζεται με την ΔΗΜΑΡ, την πρώην σοσιαλδημοκρατική πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ που αποσπάστηκε το 2010, στα πλαίσια της Δημοκρατικής Συμπράταξης. Παρόλα αυτά, η συμπράταξη ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ παραμένει σε μονοψήφιους ποσοστιαίους αριθμούς σε όλες τις δημοσκοπήσεις. Θετική για την Δημοκρατική Συμπράταξη είναι η μείωση της δημοτικότητας του ΣΥΡΙΖΑ στη μεσαία τάξη, που ανήκει σε μεγάλο βαθμό πολιτικά στη σοσιαλδημοκρατία και πλήττεται έντονα από τα νέα φορολογικά μέτρα της κυβέρνησης.

ΚΚΕ

Μετά την «προσγείωση» του ΣΥΡΙΖΑ το κομμουνιστικό ΚΚΕ έχει απομείνει ως το μόνο κόμμα διαμαρτυρίας στη κοινοβουλευτική αριστερά. Αυτό το κάνει ελκυστικό για τους αριστερούς πρώην ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ. Όμως ο κοινοβουλευτικό του ρόλος παραδοσιακά περιορίζεται στη δομική αντιπολίτευση. Έτσι το ΚΚΕ καταψήφισε την πρόταση κατάργηση του μπόνους των 50 εδρών, παρόλο που η απλή αναλογική αποτελεί βασική θέση του εδώ και δεκαετίες. Παρόλα αυτά, το κόμμα διατηρεί μια σταθερή δημοτικότητα, ενώ στις πρόσφατες εκλογές για πολιτικά αξιώματα στα πανεπιστήμια, η φοιτητική οργάνωση του ΚΚΕ πέτυχε το δεύτερο υψηλότερο αποτέλεσμα.

Το Ποτάμι

Το ακόμα νέο στην ελληνική πολιτική φιλελεύθερο κόμμα αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα. Μετά τα απογοητευτικά αποτελέσματα των δύο εκλογικών αναμετρήσεων του 2015 και την αδυναμία του να συμμετάσχει σε μια κυβέρνηση συνεργασίας με τον ΣΥΡΙΖΑ, το Ποτάμι παλεύει για την πολιτική του επιβίωση. Πολλοί από τους πρώην ψηφοφόρους του με οικονομικά και πολιτικά φιλελεύθερο προσανατολισμό στράφηκαν προς τη Νέα Δημοκρατία μετά την εκλογή του Κυριάκου Μητσοτάκη στην αρχηγία του κόμματος. Το Ποτάμι μέχρι στιγμή δεν έχει καταφέρει να δημιουργήσει ένα νέο αφήγημα πέρα του «είμαστε έτοιμοι να γίνουμε

Ίδρυμα Konrad Adenauer

ΕΛΛΑΔΑ

SUSANNA VOGT

JEROEN KOHLS

1η Αυγούστου 2016

www.kas.de/griechenland

www.kas.de

κυβερνητικοί εταίροι οποιουδήποτε κόμματος με φιλοευρωπαϊκό προσανατολισμό".

ANEA

Οι ιδρυτικές αρχές του λαϊκιστικού δεξιού κόμματος των "Ανεξάρτητων Ελλήνων" έχουν αρχίσει να εξαφανίζονται εντελώς από τη στιγμή που έγινε κυβερνητικός εταίρος του ΣΥΡΙΖΑ. Οι ANEA ακολουθούν πιστά τον ΣΥΡΙΖΑ σε οποιαδήποτε κυβερνητική επιλογή. Αυτό συμβαίνει ακόμα και με την πολύ προβληματική για το εθνικιστικό κόμμα, φιλελεύθερη μεταναστευτική πολιτική της κυβέρνησης. Οι ANEA έχουν μόλις εννέα βουλευτές, κατέχουν όμως συνολικά 5 υπουργικές θέσεις (συμπεριλαμβανομένων των αναπληρωτών υπουργών και υφυπουργών). Αυτό μπορεί να εξηγήσει σε μεγάλο βαθμό την υψηλή αφοσίωση των δεξιών λαϊκιστικών ANEA στον αριστερό ΣΥΡΙΖΑ.

Ένωση Κεντρώων

Η απροσδιόριστη, ως προς την πολιτική της κατεύθυνση, Ένωση Κεντρώων αποτελεί την έκπληξη της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου και διατηρεί την υποστήριξη ενός μικρού, αλλά πολύ πιστού μέρους του ελληνικού λαού. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στον πρόεδρο του κόμματος Βασίλη Λεβέντη, ο οποίος έχει διαγράψει μια μακρόχρονη πορεία εξωκοινοβουλευτικής αντισυστημικής αντιπολίτευσης με πολύ χαμηλά εκλογικά αποτελέσματα στο παρελθόν. Οι θέσεις του κόμματος σε πολλά θέματα παραμένουν ασαφείς και ρευστές. Παρόλα αυτά είναι ξεκάθαρη η θέση του κόμματος υπέρ μιας ευρείας συμμαχίας για τη δημιουργία μιας κυβέρνησης εθνικής ενότητας.